

The Hebrew University of Jerusalem

Syllabus

Introduction to Qualitative Research - B - 34406

Last update 01-05-2024

HU Credits: 2

Degree/Cycle: 1st degree (Bachelor)

Responsible Department: Education

Academic year: 0

Semester: 2nd Semester

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Chen Bram

Coordinator Email: chen.bram@mail.huji.ac.il

Coordinator Office Hours: By personal coordination

Teaching Staff:

Dr. Chen Bram

Course/Module description:

This is an advanced introductory course in qualitative research (following a basic course on the subject) for undergraduate students in education. The course will focus on getting to know different approaches and methods used in qualitative research in education. We will examine the theoretical premises that feed different approaches and methods in qualitative research and discuss various dilemmas that arise during the application of these approaches.

We will explore the design of the research questions and the different ways of collecting data (observations, interviews, and focus groups). Special attention will be given to ethnographic research as a unique methodology that raises key questions about the place of the researcher in the research - issues that are also relevant to other types of qualitative research in general. We will also address issues of ethics, and questions of reliability in research.

Course/Module aims:

The purpose of the course is to strengthen familiarity with the principles of qualitative research, its theoretical foundations, and in particular - learning different methods with which researchers conduct qualitative studies.

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

Students will get to know the qualitative research paradigm and its characteristics;

Students will develop abilities to critically reading qualitative studies with awareness to issues of ethics and reliability;

Students will be familiar with central methods of qualitative research (interviews, observation, focus groups);

Students will get acquaintance with ethnographic methods in education and their implementation in the field of education;

Students will practice open- ended interview and will be able to understand and discuss the dynamics of this method and its meaning for collecting data in qualitative research.

Attendance requirements(%):

90%

Teaching arrangement and method of instruction: Lectures, accompanied by group

work exercises and ongoing study including active involvement in internet forums.
Lectures, accompanied by group work exercises and ongoing study including active involvement in internet forums.

Course/Module Content:

Lesson 1-2 - Different views on qualitative research and its role in education

Lesson 3-4- What do we study? Defining the research field and designing the research questions.

Lesson 5-6 - In-depth interview

Lesson 7 - The qualitative researcher and his place in the field

Lesson 8: Social categories in a critical view

Lesson 9 - Observation - observing the research arena.

Lesson 10 - Collecting data - documents, objects and photographs.

Lesson 11-12- Ethnographic research and fieldwork in the anthropological research tradition

Lesson 13 - Autoethnography and its place in educational research

Lesson 14 - Qualitative research and ethnography in education - between the "micro" and the "macro"

Required Reading:

שיעור 1-2 - מבטים שונים על מאפייני המחקר האיכותני ותפקידו בחינוך

*קפל-גרין, ע. ומירסקי י. 2013. "המקום הזה הוא בעיניי שמורת טבע שבאמת צריך לשמור עליה" - דיוקן בית הספר 'מפנה' בעיני חברי הצוות שלו". בתוך ב. אלפרט וש. שלסקי (עורכים). הכיתה ובית הספר במבט מקרוב: מחקרים אתנוגרפיים על החינוך. עמ' 108-140.

*צבר בן יהושע, נ. 2001. "מחקר פרשני: מגן עדן למציאות דרך משבר - מורים טירונים כמהגרים". בתוך נ. צבר-בן יהושע (עורכת), מסורות וזרמים במחקר האיכותני. אור יהודה: דביר. עמ' 441-468.
דננזין נ. א. לינקולן. 2010. "הדיסציפלינה והפרקטיקה של המחקר האיכותני" בתוך ת. ליבס, מ. רגב (עורכים) שיטות מחקר איכותניות: מקראה. ת"א: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 3-43.

שיעור 3-4 - מה חוקרים? הגדרת שדה המחקר ועיצוב וניסוח בעיות המחקר
*מרקוביץ', ד. 2013. "חינוך לאזרחות משתתפת במרחב מרחב חברתי מרובד". בתוך ב. אלפרט וש. שלסקי (עורכים). הכיתה ובית הספר במבט מקרוב: מחקרים אתנוגרפיים על החינוך. עמ' 207-230.

שלסקי, ש. וב. אלפרט, . 2007. "הצבת הבעיה וניסוח שאלות המחקר". בתוך ש. שלסקי וב. אלפרט. דרכים בכתיבת מחקר איכותני: מפירוק המציאות להבנייתה כטקסט תל אביב: מכון מופ"ת. עמ' 87-96

Horvat, E. 2013. "Thoughts for the Uninitiated on Starting a Qualitative Project". In

E. Horvat, M.L. Heron, E.T-B. Agbenyega, and B.W. Bergey, *The Beginner's Guide to Doing Qualitative Research: How to Get into the Field, Collect Data, and Write up Your Project*. New York, NY: Teachers College Press. Pp 3-35.

דושניק, ל., וצבר בן-יהושע, נ. 2001. "אתיקה של המחקר האיכותי". בתוך נ. צבר בן-יהושע (עורכת), מסורות וזרמים במחקר האיכותי. דביר: תל אביב. עמ' 343-368.

שיעור 5-6 - ראיון עומק

ג'וסלסון, ר. 2015. "עמדת הקשבה האמפתית" (פרק 5), "הקשר המחקרי, חלק ב-אתיקה ואנושיות" (פרק 6). בתוך: כיצד לראיין למחקר איכותי. גישה התייחסותית. תל אביב: מכון מופ"ת. עמ' 97-112, 113-126.

*הישראלי, א. (2016). "משפחה והשכלה: כניסתם של צעירים מהפריפריה להשכלה הגבוהה", בתוך: א. אדי-רקח וא. כהן (עורכים). דינמיות בהשכלה הגבוהה. אוניברסיטת תל אביב: תל אביב. עמ' 139-160.

גאסקל, ג'. (2011 [2000]) ראיונות אישיים וקבוצתיים. בתוך: מחקר איכותי. שיטות לניתוח טקסט, תמונה וצליל. בעריכת מ. באואר וג' גאסקל. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.

שיעור 7 - החוקר האיכותי ומקומו בשדה

*קרניאלי, מ'. 2004. "המורה שלא תגידי שאנחנו דפוקים": מקומן של מערכות החינוך והקהילה בהתפתחותה של תת-תרבות נגד. תל-אביב: מכון מופ"ת. עמ' 5-15.

*ליבליך, א. 2008. ערך לארוחת בוקר. ירושלים ותל אביב: שוקן. עמ' 7-15.

שיעור 8 : קטגוריות חברתיות במבט ביקורתי

ברם חן. 2009. תהליכי נראות, סוכני נראות וקטגוריזציה חברתית. המקרה של עולי קווקז בשנים 1996-1989. בתוך: לומסקי-פדר, ע. ורפפורט, ת. (עורכות) נראות והגירה. ון ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד. עמ' 37-273.

מזרחי, נ., גודמן י. פנגר י. 2013. "הם פריקים ואנחנו ערסים: שלילתם של אתניות ומעמד בתפיסת תהליכי הסללה בבתי ספר בישראל". בתוך פרקטיקה של הבדל בשדה החינוך בישראל: מבט מלמטה. עורכים יוסי יונה, ניסים מזרחי, יריב פנגר. עמ' 83-107.

שיעור 9 - תצפית - התבוננות בשדה המחקר

ירון, ע., הרפז י., תמונות מחי" בית הספר. 2017. תל אביב: ספרית פועלים ומכון מופ"ת. (פרק 1- "חללים"; פרק 8- "מגדר ומיניות", פרק 9- "עדתיות וגזענות").

יפה א., רפפורט ת. 2013. קבלת שבת בגן הילדים החילוני בישראל. בתוך: הכיתה ובית הספר במבט מקרוב, מחקרים אתנוגרפיים על חינוך עורכים : ברכה אלפרט ושמחה שלסקי, תל אביב: מכון מופ"ת. עמ' 231-271.

שיעור 10 - איסוף נתונים - מסמכים, חפצים ותמונות

*הרצוג א. 1998. "הקליטה הביורוקרטית של עולי אתיופיה בישראל: סגרגציה ולא אינטגרציה". בתוך א. אבוהב, א. הרצוג, ה. גולדברג וא. מרקס (עורכים). ישראל: אנתרופולוגיה מקומית. תל אביב: צ'ריקובר. עמ' 133-156

Hodder, I. "The Interpretation of Documents and Material Culture". In N.K. Denzin and Y.S. Lincoln (ed.). *Handbook of Qualitative Research*. Thousand Oaks: Sage. Pp. 393-402

שיעור 11-12- מחקר אתנוגרפי ועבודת שדה במסורת המחקרית האנתרופולוגית *וייט, פ' ו'. 1998. התפתחותו של מחקר חבורת קרן הרחוב. בתוך מ' שוקד וש' דשן (עורכים), החוויה הבין-תרבותית: מקראה באנתרופולוגיה (עמ' 372-357). תל אביב: הוצאת שוקן. Whyte, W.F. (1964). *Street Corner Society*. Chicago: Chicago University press. pp. 279-280, 288-309.

*מסארה סרור א. 2017. נשות המסגד: למידה חתרנית של ידע דתי. תל אביב: רסלינג הוצאת ספרים. (פרק ראשון).

Emerson, R.M., Fretz, R. and Shaw, L 1995. "Fieldnotes in Ethnographic Research", "In the Field: Participating, Observing, and Jotting Notes". In *Writing Ethnographic Fieldnotes*. Pp. 1-16, 17-35.

שיעור 13- אוטואתנוגרפיה ומקומה במחקר חינוכי

צלח, כלנית. 2016. אז מה כבר קרה? אוטואתנוגרפיה של מיקרו-אגרסיות על רקע אתני. תיאוריה וביקורת 46, 67-90.

קיציס, שלומית. 2023. אחרית דבר: אוטואתנוגרפיה גופנית-יצירתית. בספרה: נשוכה. אוטואתנוגרפיה גופנית-יצירתית. תל אביב: פרדס. עמ' 250-298.

שיעור 14 - מחקר איכותני ואתנוגרפיה בחינוך - בין ה"מיקרו" ל"מקרו"

ליבליך, ע. 2011. "על זהות וישראליות: סיפורי חיים של דור המדינה". מגמות מז' (3-4): 405-414.

Lewis, J. and J. Ritchie. "Generalizing from Qualitative Research". In J. Ritchie and J. Lewis (eds.). *Qualitative Research Practice: A Guide for Social Science Students and Researchers*. London: Sage Publications. Pp. 263-286.

Additional Reading Material:

קריאת רשות

שיעור 1-2 - מבטים שונים על מאפייני המחקר האיכותני ותפקידו בחינוך

Horvat, M.L. Heron, E.T-B. Agbenyega, and B.W. Bergey, *The Beginner's Guide to Doing Qualitative Research: How to Get into the Field, Collect Data, and Write up Your Project*. New York, NY: Teachers College Press. Pp 3-35.

שיעור 3-4 - מה חוקרים? הגדרת שדה המחקר ועיצוב וניסוח בעיות המחקר

כתריאל, ת'. 1999. מילות מפתח. חיפה: הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה. (פרק 8 עמ' 148-169, פרק 11 עמ' 206-225).

Horvat, E. 2013. "Ethnographic Eyes: Developing a Qualitative Research", *Making Sense of What you are Seeing: Analysis and Writing*. In E. Horvat, M.L. Heron, E.T-B. Agbenyega, and B.W. Bergey, *The Beginner's Guide to Doing Qualitative Research: How to Get into the Field, Collect Data, and Write up Your Project*. New York, NY: Teachers College Press. Pp. 61-80, 105-124.

קריאה מרחיבה: סוגיות אתיות

Murray, S.B., 2003. "A Spy, a Shill, a Go-between, or a Sociologist: Unveiling the 'Observer' in Participant Observer". *Qualitative Research*, 3(3): 377-395.

שיעור 5-6 - ראיון עומק

Legard, R., Keegan, J. and Ward, K. 2003. "In-depth Interviews". In J. Ritchie and J. Lewis (eds.). *Qualitative Research Practice: A Guide for Social Science Students and Researchers*. London: Sage Publications. Pp.138-169.

Kvale, S. 1996. "The Quality of the Interview". In S. Kvale *Interviews: An Introduction to Qualitative Research Interviewing*. Thousand Oaks: Sage. Pp. 144-159.

שיעור 7 - החוקר האיכותני ומקומו בשדה

לומסקי-פדר ע. ות. רפפורט. 2007. "לדבר בשפתם? זרות, בית ויחסי כוח בראיונות עם מהגרים". מגמות, מד (4): 636-654.

Peshkin, A., 1988. "In Search of Subjectivity—One's Own". *Educational Researcher*, 17(7): 17-21.

שיעור 8 : קטגוריות חברתיות במבט ביקורתי

*דאגלס, מ' (2004 [1966]). טוהר וסכנה: ניתוח של המושגים זיהום וטאבו. ת"א: רסלינג. פרק 2: "טומאה חילונית", עמ' 55-65; פרק 3: "התועבות שבספר ויקרא", עמ' 67-81. המקור:

Douglas, M. (1984 [1966]). *Purity and Danger*. London: Ark Paperbacks.

Evans-Pritchard, E.E. (1967). *Witchcraft, Oracles and Magic among the Azande*. Oxford: Clarendon Press. Ch.2: "The Notion of Witchcraft explains unfortunate events", pp.18-32.

שיעור 9 - תצפית - התבוננות בשדה המחקר

Lareau, A. 1996. "Common Problems in Field Work: A Personal Essay". In A. Lareau and J. Shultz (eds.). *Journeys through ethnography: Realistic Accounts of Fieldwork*. Boulder: Westview Press. Pp 195-236.

אברמוביץ', הנרי (1998), "הלווייה בירושלים: נקודת מבט אנתרופולוגית", בתוך: ישראל, אנתרופולוגיה מקומית. עורכים: אסתר הרצוג, אורית אבוהב, הרווי גולדברג ועמנואל מרקס. הוצאת צ'ריקובר, תל-אביב, עמ' 553-569.

שיעור 10 - איסוף נתונים - מסמכים, חפצים ותמונות

Miller, D. *The Comfort of Things*. Cambridge Polity. Pp 1-7, 67-82.

שיעור 11-12- מחקר אתנוגרפי ועבודת שדה במסורת המחקרית האנתרופולוגית
Emerson, R.M., Fretz, R. and Shaw, L 1995. "Fieldnotes in Ethnographic Research", "In the Field: Participating, Observing, and Jotting Notes". In *Writing Ethnographic Fieldnotes*. Pp. 1-16, 17-35.

Spradley, J. P. 1980. *Participant Observation*. New York: Holt, Rinehart and Winston. Pp 53-62, 73-84.

שיעור 13- אוטואתנוגרפיה ומקומה במחקר חינוכי
עידו יואב. 2011. לעכל את הזר: על האתיקה של חווית זיהוי הזר ברחוב הישראלי. סוציולוגיה ישראלית, י"ג -1, עמ' 81-105.

שיעור 14 - מחקר איכותני ואתנוגרפיה בחינוך - בין ה"מיקרו" ל"מקרו"

גולדן דבורה, ברם חן. 2012. הנוכחות החמקמקה של "רב-תרבותיות": פענוח ופעולה בשדה החינוך מפגש לעבודה חינוכית-סוציאלית 35, 15-36

Payne, G. and M. Williams. 2005. "Generalization in Qualitative Research". *Sociology* 39(2): 295-314.

ביבליוגרפיה כללית נוספת:
אלפרט, ב. 2001. "כתיבה במחקר איכותני". בתוך נ. צבר-בן יהושע (עורכת). מסורות וזרמים במחקר האיכותני. אור יהודה: דביר. עמ' 369-404.

שלנסקי, ש. וב. אלפרט. 2007. "סוגות במחקר איכותני והשקפתן בכתיבה". בתוך ש. שלנסקי וב. אלפרט, דרכים בכתיבת מחקר איכותני: מפירוק המציאות להבנייתה כטקסט. מכון מופ"ת. עמ' 209-228.

שקדי, א. 2003. מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני -תיאוריה ויישום. תל-אביב: רמות.

Bourdieu. P. 1999. "Order of Things". In P. Bourdieu et al.. *The Weight of the World.*:

Social Suffering in the Contemporary Society. Stanford: Stanford University Press. Pp 60-64.

Janesick, V J. 2003. "The Choreography of Qualitative Research Design: Minuets, Improvisations, and Crystallization." In N. K. Denzin and Y.S. Lincoln (eds.), Strategies of Qualitative Research. Thousand Oaks: Sage Publications. Pp. 46-79.

Richardson, L and E. A. St. Pierre. 2008. "Writing: A Method of Inquiry". In N. K. Denzin and Y. S. Lincoln. Collecting and Interpreting Qualitative Methods. Los Angeles: Sage Publications. Pp. 473-501.

Rubin, H.J. and E. Rubin. 1995. "Keeping on Target While Hanging Loose". In H. L. Rubin and E. Rubin. Qualitative Interviewing. The Art of Hearing Data. Thousand Oaks: Sage Publications. Pp. 42-64.

Grading Scheme:

Written / Oral / Practical Exam 60 %
Active Participation / Team Assignment 10 %
Submission assignments during the semester: Exercises / Essays / Audits / Reports / Forum / Simulation / others 30 %

Additional information: